

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PIR törzsszám: 329871, www.pszaf.hu) – a továbbiakban PSZÁF – tevékenységének célja a pénz- és tőkepiac zavartalan és eredményes működésének, a pénzügyi szervezetek ügyfelei érdekei védelmének, a piaci viszonyok átláthatóságának, a pénzügyi piacokkal szembeni bizalom erősítésének, továbbá a tisztességes piaci verseny fenntartása érdekében a pénzügyi szolgáltatási, a kiegészítő pénzügyi szolgáltatási, a befektetési szolgáltatási, a kiegészítő befektetési szolgáltatási, az elszámolóházi, a befektetés-kezelési, árutőzsdei szolgáltatási, a biztosítási, biztosításközvetítói, a biztosítási szaktanácsadói tevékenységet szervező szervezet, illetve személy, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, a magánnyugdíjpénztárak, közraktárak, kockázati tőketársaságok, kockázati tőkealapok, kockázati tőkealap kezelők, valamint a tőzsdék és tagjaik (a továbbiakban együtt: pénzügyi szervezetek) prudens és hatékony működésének, tulajdonosaik gondos joggyakorlásának elősegítése és folyamatos felügyelete.

A PSZÁF-ról szóló 1999. évi CXXIV. törvényt módosító 2004. évi XXII. törvény értelmében 2004. május 18-tól az intézmény fő stratégiai irányító-döntéshozó szerve a Felügyeleti Tanács, az operatív vezetésért pedig a Főigazgató által irányított Hivatal felel. Az új struktúra felépítésével egyidejűleg bekövetkezett az emberi erőforrások újraosztása. A korábbi 39 helyett 49 szervezeti egység jött létre. Az átlagos statisztikai létszám 503 fő volt, ezen belül 412-en rendelkeztek felsőfokú végzettséggel és 273-an nyelvvizsgával.

I.

A PSZÁF által ellátott tevékenységi kör

Kockázatértékelés

2004. évben a PSZÁF összesen kettőezer-negyvenhét, a pénzpiaci, tőkepiaci, biztosítási és pénztári szektorhoz tartozó intézményt, jogi személyiségű céget, (ebből közel hétszáz intézményi formában működött), és több mint tizennyolcezer természetes személyt ellenőrzött, illetve tartott nyilván, illetve jelentős részüket felügyelte. A PSZÁF a felügyelt intézményekről negyedévenként kockázatértékelést készít 550-570 intézményre vonatkozóan személyi, működési és üzleti kockázatok vonatkozásában.

Jogérvényesítési tevékenység, engedélyezés

2004. során a PSZÁF több mint ötezer határozatot hozott a pénzügyi szektorban, melynek hatoda prudenciális határozat illetve intézkedés volt. A többi határozat piacfelügyeleti és egyéb téren született. Az összes határozatból összesen nyolcvannyolc volt a bírsághatározatok száma.

Vizsgálatok

A PSZÁF dolgozói a tavalyi év során közel négyszáz vizsgálatot folytattak le. Ezek több mint fele átfogó vizsgálat volt; nem átfogó, cél-, téma- és utóvizsgálatra összesen kilencvenhat, rendkívüli vizsgálatra pedig ötven esetben került sor. A vizsgálatok általában vezetői levéllel, felügyeleti határozattal, néhány esetben bírság kiszabásával zárultak.

Piac- és fogyasztóvédelem

A PSZÁF alapvető feladata, hogy a pénzügyi szolgáltatások átláthatóságának, megbízható és tartós működésének biztosításán keresztül védje és tájékoztassa a piaci szereplőket és a fogyasztókat. Ennek megfelelően az új szervezeti felépítésben a prudenciális főigazgatóság mellett megjelent a piaci folyamatok felügyeletével foglalkozó főigazgatóság.

A PSZÁF folyamatosan gyűjti és elemzi a fogyasztói bejelentéseket (telefonos megkeresések, Internet portálon, ügyfélszolgálaton jelentkező személyes ügyfélforgalom, konkrét pénzügyi szervezetet érintő írásbeli panaszok és általános, közérdekű megkeresések). 2004. során összesen 2.899 panasz érkezett a Felügyeletre, melynek 53%-a a pénzügyi, 4%-a a tőkepiaci, 40%-a a biztosítási és 3%-a a pénztári szektorhoz kötődött.

A Felügyelet fontos feladata, hogy a fogyasztókat aktuális piaci információkkal lássa el, közreműködjön a pénzügyi ismeretterjesztésben. A Felügyelet 2004. év során 271 nyilvános tájékoztató anyagot tett közzé saját internetes honlapján a sajtó és a piac valamennyi szereplőjének informálása érdekében. Az elmúlt év során tizenegy – aktuális piaci jelenségekre reagáló – lakossági tájékoztató jelent meg. Ezek a pénz- és tőkepiaci hozamokról, az ügyfél-azonosításról, az adósnnyilvántartásról, a magánnyugdíjpénztári átlépésről, az EU tagállamok közötti pénzforgalomról, az utasbiztosításról, a rövid futamidejű gyors kölcsönökről, a devizahitelekről, a csábító pénzügyi ajánlatokról, a THM-ről valamint a fogyasztói csoportokról szóltak. Emellett tavaly jelentek meg az önkéntes nyugdíjpénztárakat, az önkéntes egészségpénztárakat és a befektetési alapokat bemutató tájékoztatók.

Belföldi együttműködések

A belföldi együttműködések során kiemelkedő jelentősége volt a Pénzügyminisztérium, a Magyar Nemzeti Bank és a PSZÁF között kötött háromoldali megállapodásnak, melynek célja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának biztosítása és a szektor hatékony mikro- és makroprudenciális felügyeletének, ellenőrzésének, szabályozásának és monitoringjának hatékony koordinációja. Emellett a PSZÁF – számos más megállapodás mellett - kétoldali együttműködési megállapodást írt alá az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnökével és az Állampolgári jogok országgyűlési biztosával.

Külföldi együttműködések

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás, illetve az ahhoz kapcsolódó feladatok elvégzése a PSZÁF-nál is már 2004. évet megelőzően megkezdődött, akár a különböző EU bizottságok, munkacsoportok munkájában való részvétel, akár a határon átnyúló szolgáltatások tekintetében. A PSZÁF munkatársai a csatlakozási szerződés aláírása, 2003. április 16. óta megfigyelőként, a csatlakozás érvénybe lépése óta pedig tagként vesznek részt a különböző bizottságok munkájában. A dolgozók jelenleg 39 bizottság, munkacsoport munkájában vesznek részt banki, tőkepiaci, biztosítási, nyugdíjpénztári, pénzmossási területen. Ennek keretében - a megszámlálhatatlan elektronikus levélváltás mellett - a bizottsági tagok 2004. év során 150 ülésen vettek részt.

A PSZÁF munkatársai az Európai Uniót kívül is aktívan részt vesznek több nemzetközi szervezet munkájában, többek között az OECD számos bizottságában.

II.

Az előirányzatok alakulása

A PSZÁF gazdálkodási stratégiájának legfontosabb eleme, hogy a számára előírt feladatok ellátásához szükséges sokoldalú, az elvárásoknak és a kor színvonalának megfelelő feltételrendszer folyamatosan biztosított legyen. A PSZÁF működésének költségeit 2003. évben teljes egészében a felügyelt piacokról származó befizetések fedezték. Ez a tényező a mindenkori jogszabályi előírásokat betartva a következő elvárásokat támasztja a PSZÁF-al szemben. A bevételek megtervezésekor a várható piaci hatásokat megfelelő módon kell prognosztizálnia, illetve a befizetések teljesítését következetesen figyelemmel kell kísérnie és azok elmaradása esetén, intézkedéseket kell fogantatnia. A kiadási oldalon pedig fontos törekvése az erőforrásokkal való hatékony, ésszerű gazdálkodás és a célszerű takarékoság.

A PSZÁF 2004. évben 9.876,6 millió forint módosított kiadási előirányzattal gazdálkodott, melyet teljes egészében saját bevételei fedeztek, költségvetési támogatást nem vett igénybe.

A PSZÁF 2004. évi előirányzatainak, illetve kiadásainak és bevételeinek összefoglaló adatait a következő két táblázat tartalmazza:

XXII. Pénzügyminisztérium				
7. Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete				
<i>millió forintban, egy tizedessel</i>				
2004. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2003. évi CXVI. törvény szerinti előirányzat	8 271,2	8 271,2		3 860,5
Módosítások jogcímenként				
- előirányzat-maradvány igénybevétele	1 118,9	1 118,9		281,2
- többletbevétel	486,5	486,5		300,0
Módosított előirányzat	9 876,6	9 876,6		4 441,7

XXII. Pénzügyminisztérium						
7. Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete						
<i>millió forintban, egy tizedessel</i>						
Megnevezés	2003. évi tény	2004. évi eredeti előirányzat	2004. évi módosított előirányzat	2004. évi tény	4/1.	4/3.
	1	2	3	4	5	6
Kiadás	8 393,2	8 271,2	9 876,6	7 692,1	91,65	77,88
ebből: személyi juttatás	4 117,4	3 860,5	4 441,7	4 048,4	98,32	91,15
központi beruházás						
Folyó bevétel	9 501,2	8 271,2	8 757,7	9 881,8	104,01	112,84
Támogatás						
Előirányzat-maradvány	1 108,0		1 118,9	2 189,7	197,63	195,70
Létszám (fő)	505	560	560	503	99,60	89,82

1. Bevételek

A PSZÁF bevételei 2004. évben a következők szerint alakultak:

		<i>millió forintban egy tizedessel</i>			
Bevételek		2003. évi tény	2004. év		
			Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Pénzpiac	01	4 448,8	3 827,0	4 789,2	4 817,0
Tőkepiac	02	1 877,5	1 882,0	1 485,0	1 485,2
Biztosítás	03	1 100,2	1 297,0	1 200,2	1 200,4
Pénztárak	04	1 178,1	940,0	913,7	913,9
Felügyeleti díjak összesen	05=01+...+04	8 604,6	7 946,0	8 388,1	8 416,5
Eljárási díj	06	75,5	110,0	110,0	74,0
Alaptevékenység bevételei	07=05+06	8 680,1	8 056,0	8 498,1	8 490,5
Számlázott és egyéb bevételek	08	46,0		7,9	47,8
Lakáscélú kölcsönök részletei	09	41,4	65,2	101,7	102,5
Felhasználható bevételek	10=06+...+08	8 767,5	8 121,2	8 607,7	8 640,8
Kötbér, bírság egyéb kártérítés	11	136,1	150,0	150,0	153,9
Bevételek összesen	12=10+11	8 903,6	8 271,2	8 757,7	8 794,7

A Felügyelet a 2004. évi költségvetés tervezésekor a pénzpiacról, tőkepiacról, biztosítás és a pénztárak területéről az előző évi tényleges szintnél 8%-kal kevesebb felügyeleti díjbevételekre számított. E csökkenés arra való tekintettel lett előirányozva, hogy 2004. elejétől a pénzpiaci intézmények díjkulcsa a mérleg-főösszeg arányában 3-ról 2,5 bázispontra, a pénztárak díjkulcsa pedig a díjbevételek arányában 50-ről 25 bázispontra mérséklődött.

A tényleges 2004. évi felügyeleti díjbevételek azonban mindössze 2%-kal csökkent, vagyis a tervhez képest 6%-kal magasabb szinten teljesült. Ezen belül 25,87%-os túlteljesülés jelentkezett a pénzpiaci intézmények esetében, amellyel szemben a tőkepiaci bevételek 21,08%-kal, a biztosítási szektorból származók pedig 7,45%-kal, a pénztárak 2,78%-al elmaradtak a tervezettől.

A **pénzpiac** magas teljesülési százalékát (125,87%) a piaci szereplők mérleg főösszegének nagymértékű növekedési üteme magyarázza, mely a 2004. éves tervezés során nem volt előre prognosztizálható. Az igen jelentős pénzpiaci túllépés főként a hitelezési tevékenység 2003. évi gyors bővülésével állt összefüggésben. Ez egyrészt a 2004. év bázisát a terv kialakításakor feltételezett szinthez képest jelentősen megemelte, másrészt pedig a rendszerbe beépített pénzforgalmi áthúzó mechanizmuson keresztül közvetlenül a 2004. évi bevételeket növelte.

A **tőkepiaci szereplők** vonatkozásában a teljesítés a tervezettől elmaradt, tekintettel arra, hogy az elemzések nagyobb piaci aktivitást prognosztizáltak. Ezzel szemben elsősorban az államkötvénypiac, illetve a befektetési szolgáltatók forgalma, valamint a befektetési alapok állománya nagymértékben visszaesett. Mindezekre, továbbá az előző évekről áthúzó díjelőírások rendezésére, illetve a túlfizetések visszautalására a pénzforgalmi teljesítés, csak 78,92%. (A visszautalások nagyságrendje elérte a 78 millió forintot.)

A **biztosítási piac** A piaci szektor nagyságához képest jelentősnek tekinthető elmaradás következett be a biztosítási díjbevételek dinamizmusának 2004. évi visszaesése miatt, főként a „nem-élet ág” gyengülő teljesítményével kapcsolatban.

Szerepet játszott a díjfizetés elmaradásában a díjfizetés esedékességét, illetve szerkezetét a május 1-től megváltoztató törvénymódosítás is. (pl.: A független biztosításközvetítők, - régen alkuszok és többes biztosítási ügynökök - a fix díjak helyett most forgalom 2 ezrelékét fizetik majd a tárgyévet követő január 20-ig.)

A **pénztárak piaci szektor** bevételei az előrejelzésnek megfelelően (97,22%) alakultak. E piaci szektorban is történt törvénymódosítás, melynek értelmében itt is csökkent a díjfizetés mértéke, 2,5 ezrelékre. A minimális mértékű „túlfizetés” a díjelőírások egyeztetésével folyamatosan csökken.

Az **eljárás díjbevételek** teljesülési aránya 67,27%. A befolyt összegek alapján látható, hogy kevesebb eljárást kezdeményeztek a felügyelt intézmények, mint az előző évben, melyet befolyásolni nem tudunk. Hátralék e területen nem képződött.

A **bírság** tervezése az előző években kiszabott bírsághatározatok ismeretében, tapasztalati adatok alapján történt. 2004. évben a befolyt bírság összeg 153,9 mFt (102,6%).

A **bevételek összességében** (106,3%) meghaladták a tervezettet.

2. Kiadások

A PSZÁF 2004. évi kiadásainak a bevételekhez és 2003. év tény adataihoz is viszonyított alakulását a következő táblázat tartalmazza:

Megnevezés		millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
		2003. év		2004. év		Változás (2004. év / 2003. év)	
		Módosított előirányzat	Teljesítés	Módosított előirányzat	Teljesítés	Módosított előirányzat	Teljesítés
Maradvány január 1-én	01	608,3	597,6	1 118,9	1 087,1	83,94	81,91
Előző évben fel nem használt előző évi maradvány	02		10,7		31,8		197,20
Bevétel	03	8 901,3	8 903,7	8 757,7	8 794,7	-1,61	-1,22
Rendelkezésre álló összeg	04=01+... +03	9 509,6	9 512,0	9 876,6	9 913,6	3,86	4,22
Felhasználás ebből:	05=06+... +11	9 509,6	8 393,1	9 876,6	7 692,1	3,86	-8,35
- személyi juttatások	06	4 398,7	4 117,4	4 441,7	4 048,4	0,98	-1,68
- munkaadókat terhelő járulékok	07	1 450,7	1 254,1	1 513,4	1 322,2	4,32	5,43
- dologi kiadások	08	2 583,9	2 314,7	2 898,3	1 666,7	12,17	-27,99
- pénzeszköz átadás, támogatás	09	35,5	34,2	74,3	63,4	109,30	85,38
- beruházás, felújítás	10	789,4	428,3	745,4	403,9	-5,57	-5,70
- kölcsönök	11	251,4	244,4	203,5	187,5	-19,05	-23,28
Maradvány december 31-én	12=04-05		1 118,9		2 221,5		98,54

A PSZÁF költségvetési létszámkeretében és tényleges létszámában 2003. évhez képest változás nem történt. A költségvetési létszám mindkét évben 560 főt tett ki, az átlagos statisztikai állományi létszám 2004. évben 503 fő megelőző évben pedig 505 fő volt.

A személyi juttatások előirányzat teljesülése 2004. évben 69 millió forinttal elmaradt a 2003. évi teljesüléstől. A csökkenés indokaként az egyhavi külön juttatás (13. havi illetmény) ez évre történő áthúzódása, illetve PSZÁF javadalmazási koncepciójában

történt változtatások jelölhetők meg. A csökkenés ütemét mérsékelte az előresorolásból és egyéb növekedésekből adódó átlagilletmény változása. Az egy főre jutó kereset 2004. évben 2003. évhez viszonyítva 3,72%-al csökkent.

Dologi kiadások eredeti előirányzata 2.560,3 millió forint volt, amely 338 millió forinttal növekedett, a módosított előirányzat így 2.898,3 millió forintra alakult. A növekedés oka a 2003. évi előirányzat-maradvány (272,9 millió forint) és a tárgy évi többletbevétel (124,6 millió forint) előirányzatosítása. Csökkentő tényező volt a pénzeszközátadásra történő átcsoportosítás (59,5 millió forint), amely PSZÁF által alapított Budaglobal Kft. és a Hitelintézeti Felszámoló Kht. működésének finanszírozását szolgálta.

A felújítási és beruházási kiadások eredeti előirányzata 384,3 millió forintról a 2003. évi előirányzat-maradvánnyal (361,1 millió forinttal) 754,4 millió forintra változott.

A felhasználásra került 403,9 millió forintból megvalósult főbb beruházások a következők voltak:

Immateriális javak: iratkezelő rendszer projektje, összekapcsolása a meglévő dokumentum és irattári rendszerrel; biztosítási ügynökregiszter projektje; a pénztárak központi nyilvántartó rendszeréhez tartozó operációs rendszer szoftvere; a komplex informatikai rendszer utolsó részletének a kifizetése; szervereken lévő tárhelyek menedzselésére használt szoftver; szoftver szkennelő licenerei.

Gépek berendezések felszerelések: nyomtatók, faxok, fénymásolók beszerzése (bérelt eszközök kiváltása érdekében); szerverek beszerzése; notebookok tervszerű cseréje; pénztárak központi nyilvántartó rendszeréhez háttértároló beszerzése; bútorok beszerzése.

III.

A PSZÁF alapítói/vagyonkezelői felügyelete alá tartozó közhasznú társaságok, gazdasági társaságok

Gazdálkodó szervezet megnevezése	Állami tulajdoni részesedés		Pénzeszköz átadás összege (mFt)	Pénzeszköz átadás célja
	aránya	összege (mFt)		
Budaglobal kft.*	100,00%	3,0	10,0	működés biztosítása
Hiteintézeti Felszámoló kht.	100,00%	50,0	48,5	működés biztosítása

* A 01-09-684320/42 számú cégbírósági végzés alapján a végelszámolás időpontja 2004. december 20.

A Budaglobal Üzemeltető Kft-t a PSZÁF jogelődje az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet alapította 1999. november 30-án 3 millió forint alaptőkével.

2003. év végén a Budaglobal Kft. végelszámolásának kezdeményezésére került sor, amely elsősorban és döntően PSZÁF által követelményként megfogalmazott takarékos, hatékony erőforrás gazdálkodásra vezethető vissza. A PSZÁF arra a megállapításra jutott, hogy a kft. alapítása során meghatározott feladatok ellátásának

részlegessé válása folytán immár nem indokolt annak. működése/működtetése, mivel az ellátott logisztikai-üzemeltetési tevékenység a PSZÁF szervezeti keretein belül költségkímélőbben oldható meg. A Kormány ez irányú döntését követően a végelszámolási eljárás lezáródott.

A Hitelintézeti Felszámoló Kht.-t szintén a PSZÁF jogelődje az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet alapította, alaptőkéje jelenleg 50 millió forint. A kht. alaptevékenysége a PSZÁF által felügyelt intézmények felszámolása, végelszámolása.

Összegezve:

A PSZÁF a 2004. évet a Felügyelet vezetésének takarékos gazdálkodás érdekében tett intézkedései, döntései hatására jelentős előirányzat maradvánnyal zárta, amely megfelelő alapot nyújt 2005. évben is a kiegyensúlyozott gazdálkodásra.

Farkas István
A Felügyeleti Tanács elnöke